

KRATKA RAZLAGA PREDLOGA ZAKONA O SPREMEMBA IN DOPOLNITVAH ZAKONA O POŠTNIH STORITVAH (ZPS_{to}-2C)

Pošta Slovenje, ki je v 100% lasti države, je v javnosti zmotno razumljena kot javno podjetje. Vendar to ni. Pošta Slovenije je gospodarska družba, ki opravlja javni (poštni) servis v Republiki Slovenije, a se mora financirati sama. Poleg tega mora sama vzdrževati in ohranjati poštno omrežje ter skrbeti za modernizacijo. Na koncu leta pa lastnik, preko upravljalca državnega premoženja (SDH), od Pošte Slovenije pričakuje več milijonski dobiček.

Ker pa v zadnjih letih Pošta Slovenije d.o.o. zaradi upada univerzalnih poštne storitev vse težje dosega zahtevan donos, je sprejela strategijo Optimizacija poštne omrežja, ki je predvidela zmanjšanje kontaktnih točk (pošt) iz 528 na 217, saj 61,4% kontaktnih točk beleži negativni poslovni izid. V začetni fazi je šlo v večini primerov za pošte na podeželskem območju Republike Slovenije. S tem je izvajalec univerzalne poštne storitve deloval v nasprotju z namenom Direktive 2008/6/ES, kjer le-ta zasleduje ohranjanje podeželskega poštne omrežja. Po Direktivi ima podeželsko poštno omrežje bistveno vlogo pri vključevanju podjetij in državljanov v nacionalno/globalno gospodarstvo ter pri ohranjanju socialne in zaposlitvene kohezije v manj poseljenih regijah. Poleg tega lahko podeželski poštni uradi v manj poseljenih regijah zagotavljajo tudi druge socialne in gospodarske koristi za prebivalce.

Evropska Direktiva 2008/6/ES, ki ureja poštno zakonodajo določa obvezo povračila oz. financiranja eventualnih neto stroškov iz obveznosti univerzalne storitve, ki se krijejo bodisi iz javnih sredstev (kot dovoljena subvencija oz. državna pomoč), bodisi iz kompenzacijskega sklada (razdelitev stroška med vse izvajalce univerzalne poštne storitve in/ali uporabnike, ki se plačujejo v sklad iz katerega se potem krije morebitni neto strošek posameznega izvajalca)

V Republiki Slovenija se je zakonodajalec odločil za drugo navedeno rešitev in sicer je v Zakonu o poštne storitvah (ZPS_{to}-2) definiral neto strošek in predpisal oblikovanje kompenzacijskega sklada, »ki ga ustanovi in upravlja AKOS«.

Do danes kompenzacijski sklad ni bil oblikovan oziroma ustanovljen. Ne glede na to, da v desetih letih kompenzacijski sklad ni zaživel v praksi in se vanj ne vplačuje, pa je bistveno, da za Slovenijo kompenzacijski sklad nikakor ni ustrezna rešitev povrnitve morebitnega neto stroška izvajalcu univerzalne poštne storitve. Rešitev s kompenzacijskim skladom, kjer je neto vplačnik tudi izvajalec univerzalnih poštne storitev, je primerna za članice EU, kjer na nacionalnem trgu uspešno deluje več izvajalcev, ki imajo svojo distribucijsko mrežo in vsaj v delu države izvajajo vse faze prenosa pošiljk, vendar tudi v tem delu razliko do popolnega pokritja neto stroška univerzalnih poštne storitev pokriva država iz proračuna, najpogosteje v obliki, da tudi sama prispeva v kompenzacijski sklad.

V Republiki Sloveniji navedeni pogoji nikoli niso bili izpolnjeni. V Republiki Sloveniji uzakonjena rešitev pomeni, da bo praktično celotno breme financiranja kompenzacijskega sklada odpadlo prav na izvajalko univerzalnih poštne storitev, saj je Pošta Slovenije d.o.o. pretežni, praktično izključni izvajalec univerzalne poštne storitve v RS (in edini v pravem pomenu, saj jo edini opravlja na celotnem ozemlju RS, vsakodnevno, vsaj petkrat na teden), zaradi česar se s tem predlogom predlaga spremembo in sicer, da se morebitni neto stroški za izvajanje univerzalnih storitev krijejo iz državnega proračuna.

Z lepimi pozdravi,

V Kopru 24.08.2020

Pooblaščenec SPD
Saša Gržinič